

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.

Վեցամսեայ 6 ֆր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ

Երկու քիւրակի ծրարով

Տարեկան . . . 14 ֆր.

Վեցամսեայ . . . 7 ֆր.

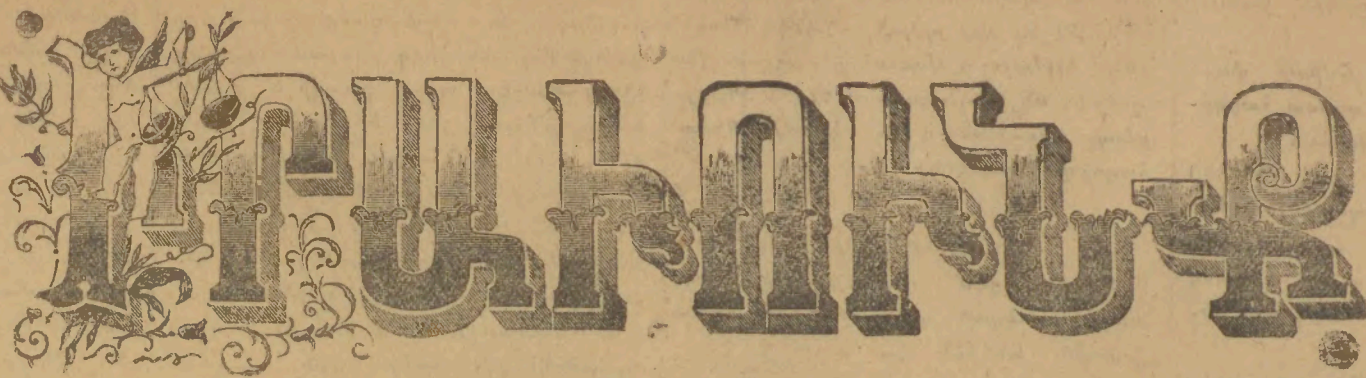
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Զոյար

Վեցամսեայ 1.50 »

Կ Ա Ն Դ Ի Կ

Խաւնդունակ տողը
20 սանիքով

Լ Ի Մ Ք Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Վ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ԶՈՒԵՐՇՈՒԹԻ ԵՆ ՇԱՐԱԸ

ՀԱՍՏՈՒՄ

Redaction du journal

«Levounk»

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

«правунк»

ВАРНА

Հրատարակւի կտ լին
տրուիք

ԻՆՆ ԵՆԲ ՈՒՋՈՒՄ ՄԵՆԲ (Դ)

Հին ռեփորմ ընկնում է, ամբողջ Ռուսիան և դրա հետ կովկասն ու Կասբի իշխանութեան տակ գտնուող Հայաստանը յեղափոխական շարժման մէջ է։

Հիմքից քայքայուած շէնքը տապալուած է, դրա տեղ պէտք է կանգնի նորը։ Այդ նոր շէնքի հիմքը պէտք է լինի և լինելու է Բարձրագոյն մանիֆէստը, որով պետութեան կազմակերպութիւնը պոլիցիական կարգից պիտի վերածուի իրաւական կարգի։

Ռուս ժողովուրդն ամեն տեղ իւր մէջ յայտնուող քաղաքական զանազան և միմեանցից տարբեր ձգտումներով բռնում է իւր դիրքը դէպի նոր կազմուող պետութիւնը։

Արդէն միութիւն ունեցող կուսակցութիւններն ու յար և նման նպատակների հետեւող խմբերը միանում և կազմակերպւում են, կազմում են կուսակցութիւններ և իրենց դիրքն են բռնում դէպի Բարձրագոյն մանիֆէստը։

Հասել է ժամանակը, որպէս զի կասբի հպատակ հայոց ժողովուրդը բռնէ իւր դիրքը և ասէ իւր քաղաքական «հաւատամք»-ը։

Մայրաքաղաք կուսակցութիւններն որոնք ամեն ազգի մէջ գոյութիւն ունեն և կարող են գոյութիւն ստանալ, կարող են գոհ չլինել Բարձրագոյն մանիֆէստից։

(Դ) Սոյն յօդուածը Նոր-Դար ի նոյնի, 6 թիւի խմբագրական առաջնորդողն է. որ իր բոլոր գծերով կուգայ մեր յայտնած մաքրող հաստատել և միեւնոյն գաղափարը թելադրել կովկասի Հայութեան։ Մեր սա ձգնաժամային օրերու մէջ, լաւ է լսել խաղաղ և անհոգ մտքերու արտադրութիւններ. անոնք լաւագոյն սպիղանիւններ կ'ըլլան մեր այսօրուան վերքերուն, որոնք չեն բողբոջուիր ոչ ֆինյաւոյն, ոչ բոլոնիացիի և ոչ հրէային վերքերուն հետ։

Խմբ.

և աւելին սպասել և կարող են գոհ չլինել և կոնստիտուցիայից, բայց հայ ժողովուրդը պարտաւոր է առաջնորդուել իւր շահերով, շահեր՝ որոնք պայմանաւորում են նրա գոյութիւնը։

Եթէ այդ տեսակէտից նայելու լինենք, պէտք է գտնել այն ուղիղ եղբակացութեան, որ Բարձրագոյն շնորհուած կոնստիտուցիան լիովին գոհացնում է հայ ժողովուրդի պահանջն ու ապահովում է նրա գոյութիւնը և խաղաղ ու կուլտուրական զարգացումը։ Բաւական է, որ կոնստիտուցիան կեղծ կոնստիտուցիա չլինի, ինչպէս որ այդ էր բուլղարիկան (կոնստիտուցիան) Պետական Դուման, այլ այն կոնստիտուցիան, որ Բարձրագոյն մանիֆէստով ապահովւցնում է թէ ոչ մի օրէնք գոյութիւն չունի առանց Պետական Դումայի։ Մենք է միայն, որ այդ կոնստիտուցիան թշուառ անցնի իրականութեան։

Հայ ժողովուրդն իւր իսկական շահերին դիտակ և իւր դրութիւնն ըստ քաղաքականի և մինչեւ անգամ ըստ աշխարհագրականի ի նկատի առնելով՝ ամեն կերպ պէտք է աշխկեց Բարձրագոյն մանիֆէստով շնորհուած կոնստիտուցիայի (Մանիֆէստ-գրութիւն) իրագործմանը։

Գիտենք, որ ահագին Ռուսիայում գոյութիւն ունեցող ամեն ազգի ժողովուրդը կուսակցութիւնները դժգոհ պէտք է լինեն, երբ տեսնեն, որ հայ ժողովուրդը կողմակից է կոնստիտուցիային և երախտապարտ է Բայց հայ ժողովուրդը պէտք է վերջապէս մտածէ իւր սեփական խելքով և չթողնէ, որ իրեն քշեն տանեն ուղղուած կողմը։

Մայրաքաղաք կուսակցութիւնները պէտք է հասկնան հայոց ժողովուրդի բացառիկ դրութիւնը և ճակատագրական բաղդը. հօ չէ՞ն կամենալ դրանք հայոց բաղդաւորեցնել՝ հայոց ազգը բնաջինջ անելուց յետոյ։

Իսկ հայերը... Հայերը թող

իմանան, որ ոչ ոք նրանց համար ոչ մտածել է և ոչ էլ մտածելու է, ամեն նեղ օրերին էլ ոչ ոք նրանց օգնելու չէ, ինչպէս որ դառն իրականութիւնն այդ ապացուցանում է։

Եթէ ֆինլանդացին իւր համար է ամենից առաջ հոգում, եթէ լեհացին իւր համար, եթէ մեղ մօտիկ վրացին իւր համար և ամեն կերպ աշխատում է հետաքրքրել իւր գործով, իւր վիճակով հայոց ժողովուրդը, ապա ամենքից հալածուած հայ ժողովուրդը մի՞թէ իրաւունք չունի ամենից առաջ իւր մասին հոգալու և իւր գոյութիւնն ապահովելու քաղաքականութեանը հետեւելու, քանի որ իւր գոյութիւնն աւելի քան վտանգուած է։

Ոչ մի խելքը չլինի մարդ իւր դրացուց իրաւունք չունի պահանջելու, որ գայ նրան օգնէ իւր տունը շինելու, երբ այդ մարդու տունը կրակ է ընկել, այն էլ այդ դրացուն օգնելու ցանկութեան կասկածի համար։

Երբ Ռուսիան բացարձակ միապետութիւն էր, և հին ռեփորմ նպատակ ունէր հայոց եկեղեցին կործանելու, հայոց լեզուն խափանելու, հայութիւնը ուսացնելու, այն ժամանակ մենք նրա դէմ էինք, բայց նոր Ռուսիային մենք ոչ թէ դէմ չէինք, այլ երկու ձեռքով պինդ պէտք է բռնենք և սպասենք, որ նոր Ռուսիան տայ մեզ այն, ինչ որ հինը խոստացել և չէ տուել։

Մենք նոր Ռուսիայի օգնութեամբ ուղում ենք մեր ազգի գոյութիւնը պահպանել։

Հաւատացած ենք, որ մեզ հետ ազգային ուղղութեան բոլոր հայերը, վերջին գիւղի խրճիթից սկսած մինչեւ սուրբ Էջմիածինը պիտի միանան և Բարձրագոյն շնորհուած կոնստիտուցիայի շնորհանում գործեն։

Նոր Դարը եղել է ամենաժանր պայմաններում ազգային ուղղութեան բերան և այսուհետեւ էլ կը լինի այդ։

Կեցցէ կոնստիտուցիա, զարթնի՛ր Հայաստան. սիրելի քաղցր հայրենիք. քեզանից լաւ, քեզանից թանկ ի՞նչ կայ այս անցաւոր աշխարհում։

ՆՈՐ ԴԵՊԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Սէվաստաբոլի ապստամբութիւնը արիւնով մարեցաւ։ Հաւատարիմ մնացած զօրքը արտակարգ ջանքերով կրցաւ յաղթել ապստամբներուն, որոնց ձեռքը անցած էին Պկարգ մըն ալ պատերազմական նաւեր, 5000 մարդ զոհուած է կրսուի։ Ահա պաշտօնական տեղեկագիրը հեռագրաւ տրուած։

Բէթէրպոլի 1 դեկտ. Շովային զինուորական խորհուրդը հեռեւեալ հեռագրով ստացաւ Սէվաստաբոլէ շօթակալ Չոքիւնի կողմէ։

Նոյ. 28 ին ապստամբութեան մինք վերջ տալ կուգինք առանց արիւնահեղութեան. բայց ըմբոստները յարձակողական սկսան գրաւելով նոյնի. 29 ին «Սփրիթ» թորթիակիրը և ուրիշ երեք թորթիակիրներ։ Այս նաւերը կարմիր զօրակ պարզեցին։ «Օչաքով» գրահաւորը հրամանատարի նշանը պարզեց և հրամանատարութիւնը ստանձնեց տեղակալ Շմիր։

Կէս օրէն յետոյ ըմբոստները գրաւեցին նաւահանգիստին մէջ գտնուող քանի մը փոքր նաւեր, յետոյ գաղին մասն «Բանթէլէյսն» գրահաւորը. նախկին «Բանթէլէյսն»ը Սպանիոյ ձերբակալիցին և փոխադրեցին «Օչաքով» մէջ։

Մենք ստիպուած էինք, կրէ՛ ծռվակալը. կրաւորական դիրքի մէջ մնալ, որովհետեւ տորթիկը հրամանատարին հրամանաւր զինաթափ եղած էր։ Վերջապէս քանի մը նաւեր կրցին վերադառնալ զինաւի և ժամը 3 ու կէսին դաշտային հրետանիները կրակ ըրին կարմիր զօրակ պարզող նաւերուն և ապստամբներու նաւակներուն դէմ։

Յայնժամ Օչաքով կրակի սկսաւ։ Եւկու յաճառակ և գրահաւոր մը պատասխանեցին։ Շուտով հրդեհ մը ծայր տուաւ գրահաւորին մէջ։ Այն առեւ Օչաքով ձերբակ գրոջ պարզեց և կրակը զարեցաւ անմիջապէս։

Օչափով ներսէն կրակը կը շարունակուէր :

Ապստամբներու պէտ Շմերը փորձեց փախչել նաւագի զգեստ հագնելով , բայց ձեռքակալուեցաւ :

Պակ փոխադրանաւ իր մէջ 300 ականներ ունենալով պայթելու երկրէն ընկղմեցաւ : Հարիւրապետ Սլավոթինսքի վտանգաւոր լինելով վերաւորուեցաւ եւ հետեւեալ օրը մեռաւ :

Նոյեմբեր 30 ին , 1500 նաւազներ յանձնուեցան 10 թնդանօթներով : Այժմ քաղաքը հանգարտ է :

Բեղերսպուրի 2 դեկտ .

Երկու հեռագիր ստացած է Ամանս Վեսթմինսթըր Սէվաստաօրի դէպքերու մանրամասնութիւններու մասին : Առաջինը ծովակալ Չուգինէն է , Նոյեմբ. 30 թուակիր եւ կըսէ . «Յեղափոխական կուսակցութիւնները մեծ յոյս ունենան իրենց յաջողութեան մասին . անոնք զօրքերը եւ նաւազները վտանգուեցած են թէ անոնց պահանջները պիտի կրնան զոհարել » :

Նաւահանգիստի գործաւորները հրաժարան ընդունած են լեղափ . գոմիթէէն մահուան սպառնալիքի տակ գործադուլ ընելու : Հակառակ այս սպառնալիքին նաւահանգիստի բոլոր գործաւորները աշխատելու եկան նաւամատոյց :

Ձիւնուրական շարժումը դադարեցաւ , բայց յեղափոխական շարժումը կը շարունակուի :

Երկրորդ հեռագիրը զօրավար Մէլքէն եկած է դեկտ . 1 ին եւ կըսէ . «Զօրաց ապստամբութիւնը դադարած է . հաւատարմ մնացած զօրաց ընթացքը սքանչելի եղած է : Առաւել քան 2000 ապստամբ բանտարկուած են :

Բնակիչներու եւ մանաւանդ հերէից եւ յեղափոխականներու ընթացքը վրդովեցուցիչ է , անոնք սպաները կը ծաղրեն եւ ասոնց կը սպառնան :

Լծնտոն 1 դեկտ .

Ռեյքյուրի գործակալութիւնը Շանկայէն կրնացնէ թէ Վլադիմիր Թոմսը լուրերուն նայելով կայութիւնը խիստ ծանր է , Զօրք սպաններուն իմացուցեր է թէ իրենք պատրաստ են այրելու քաղաքը եւ պատերազմական նաւերը եւ սպաններու սպանելը , եթէ իրենց միջոցով հինգ

օրուան պայմանաժամու մէջ իմացընել թէ որ օրը պիտի մեկնին Ռուսիա երթալու : Սպանները խոստովին զուրկ են պաշտպանութենէ : Զօրքը ընդդէմ գրաւած է եւ խորային հետ հաղորդակցութիւնը կտրուած է :

Բէթէրսպուրի 1 դեկտ

Զարին դէմ դաւադրութիւն մը տեղի ունեցած ըլլալու լուրք բոլորովին անհիմն է :

Ինչ ինչ աղբիւրներէ տրուած լուրերու համեմատ պահակ հիւսարհներու զօրագուհիք եւ որսորդներու ջոկատը ձեռքաւարուած են , խռովութեան պարսպային ոստիկանութեան պաշտօն կատարել ուղիւնուն հաճար :

ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս օրեր կրկին , թուրքոյ մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը , սարսափ օրեր կանցնեն մեր Հայերը : Պոստոյ եղեռնագրաւ տեսնելն աղիւտեղի կուենայ դատավարութիւնը Սուլթանը սպաննելու դաւադրութեան հեղինակներուն եւ հետեւէն ու մօտէն մեղաւորներուն : Բացի մէկ քանիէն , ասոնց գրեթէ բոլորն ալ հայեր են . հայ յեղ . Դաշնակցութեան վերաբերողներ : Պոստոյ թերթերը արտօնուած են դատավարութեան բոլոր մանրամասնութիւնները գրելու : Թուրքոյ ամէն մէկ անկիւնը այսօր կը կարդացուի այդ թերթերը . կրնամով իսլամ խուժանը կը տեղեկանայ թէ հայ գոմիթէները իրենց կրօնական եւ քաղաքական պետը սպաննել փորձեր են , միամիտ մահմետականը այդ թերթերու մէջ կը կարդայ Ամրաստանի Ատեանին եւ ընդհ . դատախազին ամբաստանագրերը , որոնք կը ջանան փաստել եւ համոզել թէ հայերը հանրային եւ բարեգործական հաստատութիւններ , զեապանատուներ օրը հանել եւ օտարաշարտակները սպաննել ճրագրած են , որպէսզի պետութիւնները թուրքոյ դէմ գրգռեն որ պատերազմ բացուի եւ ասոր հետեւանքը ըլլայ օսմանեան զահուն եւ իսլամութեան ջախջախումը :

ՍԱՐԴՈՒՆԻՔԸ

Սարժոնիքը . այս բոլոր մուսուլմանները կողմից պիտի նկատուի իրենց աններելի թշնամական մի գործողութիւն մանկեղական կրօնի դէմ . ինչպէս օրինակ , եթէ որ եւէ մի պետութիւն քարուքանդ անէր Բոհարի տաւարը , հրոհարակ դարձնէր զուրանի բոլոր օրինակները կամ թէ մահուան սպառնալիքով արգելի մուսուլմաններին իրենց ծէսով աստուծուն աղօթելու :

Ը .

Ասացինք որ «Հայաթը»-ը խոստովանում է , թէ ինքը ձգտում է շիականութիւնն ու սիւննիութիւնը Ռուսիայից մուսուլմանների միջոց արմատախիլ անել , բայց այդ բանը համարում ենք ինքնապարտութիւն չէ համարում :

Ամենից առաջ նկատենք , որ Ահմէդ-բէկ Աղայեւը Ռուսիայում ապրող մուսուլմանների թիւը ցոյց տալիս 30 միլիոն , մինչդեռ նրանք , ըստ վերջին վիճակագրութեան , 7 միլիոնից աւելի չեն :

Աղայեւը , ինչպէս եւ միւս համիս-

Ահա այս ալիանդակ խեղաթիւրումները եւ շափազանցութիւնները կարգացող ու լսող խաւս ամբողջ ընկալողապէս պիտի կատարէ եւ վրէժխնդրութեամբ լեցուի իր հայ դրացիին դէմ ու առիթ պիտի փնտռէ յարձակումի . այդ ազգ . ու կրօնամալ խուժանը խիստ ճնշումներով զսպորի իսկ , բնաւ առիթը չը պիտի փախցնէ փողոցէն . անցնող հայ կրօնականները ըսել «տին տիւն»-ը , տէվէթ խայիտի խնդրը կեաւումը » :

Եթէ զեապանները չը խորհեցան , դատավարութեան հրատարակումէն առաջ գալիք վառ ապաւորութեան եւ հայոց սպառնացող վտանգի մասին , գոնէ մեր պատրիարքարանը խորհելու եւ հարկ եղած դիմումները ընելու էր , որպէսզի դատավարութեան մանրամասնութիւնները չը հրատարակուէին : Այս անկարելի չէր . եթէ Պատրիարքարանի գիմումը Դոնէն մերժուէր , զեապանները այդ մասին տրամադրելի էին , քոնի որ նոյն դաւադրութեան մասին լրագրաց մէջ գրուիլը ասկէ առաջ անոնք արգիլել տուած էին միւսերին պատճառաւ :

ՄԱՍԼԱՅ ԾՈՒՐԶԸ

Տփղիսի թերթերէն միոյն մէջ կը կարդանք թէ , 80 փեղայի խորս գիւղը (Բաղէշի նահանգ) մտած ըլլալով 800 թուրք զօրք եւ 800 քուրտ կամաւորներ յարձակած են այդ հայ գիւղին վրայ , ջարդած են 15 ձեռքեր , 5 մահուաններ եւ շատ երիտասարդներ , եւ ողջ ողջ այրած են 2 մահուաններ : Երեք օրուան մէջ բռնաբարւած են 80 կիներ եւ 20 աղջիկներ , որոնց իւրաքանչիւրը 5 էն 20 մարդերու լուկանաց եւթարկուած է : Այդ հրէշները բռնաբարւած են նոյն իսկ 8 տարեկան փոքր աղջիկներ , շատերը մեռած են , միւսերը միտնելու վիճակի մէջ :

Լ.Առմեկը

Ժիթ դարու ամենամեծ սխալներէ մին եղաւ . վատահարաբ նեղուցները գոցե-

լամականները մուսուլմանների թիւըն ամեն տեղ բազմապատկուած են շատ անգամներ , որպէսզի մուսուլման ամբարնի ներքինն այն միտքը թէ զարգացումը , թէ նրանք թուով զերազանցում են քրիստոնեաներից : Այս բանում նրանք ուրիշ միջոցներ անգամ իրենց ինքնուրոյն «վիճակագրական տիպլուստիան» : Որեւէ «առանձին» քրիստոնեայ ազգութեան թիւը , նրանք հարկադրուած են ոչ թէ նոյնպէս «առանձին» մահմեդական ազգութեան թուին , այլ երկրազնդի «բոլոր» մուսուլմանների թուին :

Օրինակ , զուրկ կասէք , որ առանձին 100 միլիոն են , իսկ նրանք կը պատասխանեն ձեզ . «Ենչ բան է 100 միլիոնը իսկ մենք մուսուլմաններն 300 միլիոն ենք » : Կարծես իսկ չը գիտեն էլ , որ բոլոր քրիստոնեաները թուով առնուազն երկու անգամ աւելի են մուսուլմաններից , մի կողմը թողած արդէն այդ երկու կրօնների երկրազգութեանը համեմատական քաղաքակրթութիւնը եւ նրանց քաղաքական նշանակութիւնը :

Լուսա միջազգային պայմանը որ Օսմանեան վարչական գրութեան համար ամենաձախող քաջակերութիւնը եղաւ . զոր եւրոպայ կրնար առաւ տուր : Եթէ Տարտանուի անցքը արգիւտած չըլլար օտար տորթիղներու , շատ հաւանականութեամբ հայկական կոտորածները չպիտի ունենայինք : Եւ Երլարըը նկատի ունենալով մարտանաւերու ազատ մուտքը 4 . Պոստոյ ջուրերուն մէջ , այժմու թուրքոյ ողլալի տեսարանը մեզ պիտի խնայէր :

Հեղինակը

Օրմանեան պատրիարքին բնակարանին մէջ ի Գուլ-Գարու , կատարուած խուզարկութիւնները եւ հետազոտութիւնները , կատարութեան ներկայացուցիչ Ռուսթեմ Էֆենտիի ներկայութեամբ , ոչ մէկ արգիւնք չը տուին . բայց պատրիարքը խիստ վիճաբարուած կերեւայ ինք կամկածանաց առաւելոյ եղած ըլլալուն համար :

Մասեմեկ

Տփղիս 6 նոյեմբ .— Ծարաթ օրուան կոտորածին 1000 է աւելի մահաւորներ եղան : Խուզարկութիւններ ստակալի վայրագութիւններ ի գործ գրին : Արուեստական Սէրքըլին եւ հայկական Բիւլային մէջ կ . տարուած կոտորածներուն պէտք է կցել թիփլիսի լուրագիրի գրասենեակին կոտորածն ալ : Վիճակը կը ծանրանայ , այստեաց շարժումէ մը , որ Ռուսոյի հակահրէական շարժումին կը համապատասխանէ եւ որ նոյնպէս կատարութեան թէւադրանքէն առաջ կուգայ : Ահա իսկ սպառնալիքներ կը ծանրանան ճալ ժողովուրդին վրայ , եւ երկրի կայ թէ հոս ալ տեղի ունենան Պագուի եղբերգութիւնները : Հարիւրներով թաթարներ կը հասնին իւրաքանչիւր օր :

Ժուռնալ

Բեղերսպուրի 7 նոյեմբ .— Ըստ Ռուս թերթին , Ռուսներէ եւ թաթարներէ բաղկացած ամբողջ , իրենց գլուխը ստիկանութեան գործակալներ ունենալով , կրակ ըրաւ հայ տուներու մօտերը , եւ յետոյ յայտարարեց թէ այդ կրակը ներսէն եկած

ԲԱԳՈՒԻ ԴԱՄԻՍԼԱՄԱԿԱՆՆԵՐԸ

(Արտասպուած «Նոր-Դար» էն) (9)

Է .

[Ծար . նախորդ թիւէն]

Ի յաւելումն կայ եւ մի բան , որի համար զեռ եւս ոչ ոք չի մեղադրել համիլամականներին , բայց որը սակայն , ամենավտանգաւոր կէտն է կազմում այդ վարդապետութեան մէջ միջազգային աշխարհի համար : Այդպէս է , որ թերթերայի հոդը յայտարարուած իրեն «Իսլամի շէնք » , այսինքն Մուհամմէդի կրօնի մարմնացում :

Այսուհետեւ այն բանը , որ օրինակ , հայերը ձգտում են տանելի կեանք ունենալ Հայաստանում . որ արարները ձգտում են անկախութիւն ունենալ Եմէնում . իսկ բուլղարները Մակեդոնիայում , կամ թէ այն , որ Աւստրիան ձգտում է իւրացնել

Յիւրաքանչիւր «Հայաթ»-ի նստ . 51-ե մէջ պէ Աղայեւն ասում է . «Մենք շատ քանակ աշխատելու ենք , որ չքանայ եւ վերանայ մուսուլմանների միջոց սիւննիութեան եւ շիականութեան տգիտութեան ֆանտիկոսութեան , որը մի հրէշաւոր չարք ու մեծ դժբաղդութիւն է : Եթէ մեզ առաջարկեն ընտրել երկուսից մէկը , կամ հրաժարուել այս ձգտումից կամ գոհնել մեր «Հայաթ»-ը , մենք կը զոհենք այս վերջինս , որովհետեւ մեր յիշալ ձգտումը մեր առաջին պարտքն է . մեր կեանքի նպատակն ենք համարում » :

Իսլամը ներկայումս մէկ կողմ թողնելով նրա աննշան ստորաբաժանները , հանդիսանում է իրեն երկու տեսակ դաւանութիւն , շիա եւ սիւննի : Ուրիշ իսլամ չկայ : Այդ իսլամը իրեն «աղիտութեան ֆառնատիկոսութիւն» , որը հրէշաւոր չարք է եւ մեծ դժբաղդութիւն » , պէտք է չքանայ համախոհների ջոնքերով :

Բայց ինչ պիտի բռնի նրա տեղը

էր . որպէսզի պատրուակ օւնենան տուները այրելու եւ բնակիչները կոտորելու :

Թայրեզ

Պոլիս 15 նոյեմբ. — Ֆէհմի բաշայի զբաղ շնորհաւորութեամբ ուսման մասին հոս կը հաւատան թէ այդ գէպքին կազմակերպիչը նոյն ինքն Ֆէհմի բաշան էր : Ինչք խիստ մեծ պարգեւներ ընդունած էր Սուլթանին գէտ գործունեւ գաւազաններէն հեռեւեալն ուս. պարգեւներու շնորհը կը վերջանար եւ Ֆէհմի ուզեց զայն երկարել :

Պոլսի աւստրիական մէկ հիւանդանոցին մէջ պայթուցիկներ բռնուած էին բարձր պաշտօնեաներու հրամանովը Յոյն մը միջոցաւ : Այս բանէն շատ բոլորովն առաջ եկաւ , եւ Սուլթանը բաղձանք յայտնեց որ բոլոր յանցաւորները պաշտօնանկ ըլլան :

Հազարներով թուրք զինուորներ ծաղուած անցած են ուսանական մասը , եւ կողմաւր վեցհարուածներն ենրով կողողեն , կատարեալ անիշխանութիւն մը առաջ բերելու ուղիով : Անոնք կը մտածեն այս կերպով վերստին թուրքերոյ կցել Պաթմա, Արտահան եւ Գարս քաղաքները :

Լոզայ Անճալիէր

Միջոցեալ Նահանգաց զեպանը Մ. Լէյլմանի, ունկնդրութեան ընդունուած միջոցին Սուլթանը անոր շնորհակալութիւն յայտնեց , իր կողմէ , ըստ սովորութեան , թարգման մը չը զրկելու համար ամերիկեան հպատակ Վարդանեանի դատաւարութեան Արիկ Ուոնտենի սպանման առթիւ : Մ. Լէյլման առկէ օգտուելով հասկցուց Սուլթանին թէ , եթէ Գուրը համաձայնէր պաշտօնապէս ճանչնալու թուրքերոյ մէջ գրուած աւանդութեան հաստատութիւնները եւ հաւանէր Միջոցեալ-Նահանգաց Պոլսոյ զեպանութիւնը մեծ զեպանութեանց աստիճանին բարձրացնելու , Վաշինկթոնի դահլիճը տրամադրէր պիտի դառնար հրաժարիլ պաշտպանութենէն այն բոլոր Հայերուն , որոնք առանց Սուլթանի արտօնութեանը ամերիկեան քաղա-

Ընթերցողն արդէն «Հայաստ»-ի նոմ. 3-ի վերեւ յիշուած յօդուածից գիտէ , թէ ինչ պատասխան է տալիս այս հարցին Աղայեի աղանդը : —Նրա տեղը պիտի բռնի համախառնակութիւնը կամ , ուրիշ խօսքերով առած՝ բոլոր մուսուլմանները պիտի միանան եւ երկրպագութիւն տան թուրքերին :

Եւ այս բանից յետոյ պ. Աղայեւը զգաւոր համարձակութիւնն ունի պնդելու , թէ ջանալով արմատախիլ անել շիականութիւնն ու սիւննիութիւնը , զրանով համախառնակութեան շէնքը չէ կառուցանուած , այլ մի ինչ-որ ուրիշ բան է կառարում :

Թ .

Իսկական համախառնակներ Բագուում շատ քիչ կան : Բայց եւ այնպէս նրանց ազդեցութիւնը մուսուլման հասարակութեան վրայ շատ զօրեղ է : Այս բանի համար նրանք պարտական են դարձեալ նոյն թաղիէի արտասովոր ազդեցութեան : Զանազան ֆիլմաների գլուխ ան-

քաղութիւնն ընդունած ըլլալով , թուրքեր կը վերադառնան : Գուռի-հոնորէն

Տիգրիս 21 նոյեմբ. — Երեւանի մօտ թաղարները կողոպտեցին Վօրս գիւղը , սպաննելով 53 մարդ , վիրաւորելով 27 հոգիէն աւելի , տանելով բոլոր դրամները եւ առջեւին խառնելով մեծ քանակութեամբ անասուններ :

Քիրս խուճեր շատ հայեր սպաննած են Բաղէշի եւ Կարնոյ Նահանգներուն մէջ :

Մարիւն

Պոլիս 18 նոյեմբ. — Քիւրտերու նորանոր արշաւանքներ կիմացուին : Անոնք հրդեհներ եւ կողոպտեր են Սասնոյ լեռներուն մօտիկ Ալվարիչ հայ գիւղը , եւ վաթսուսի չափ մարդիկ ջարդեր են :

Ժուռնալ

Երկար ընդհանրապէս մեր իր գործողութիւնները վերջացուց , բայց կը շարունակէ իր գործը եւ Հայոց ձերբակալութիւնները խմբովին կը կատարուին : Ամբողջ փողոցները կը զբաւեն եւ երբ ոստիկանութիւնը բռնական մեծ թուով անհատներ ի մի հաւաքէ չղկնուած կը լեցնէ հայկական գաւառները զրկելու : Պաշտօնի մէջ բանտարկուած հայերը միշտ սոսկալի տանջանքներու կենթարկուին հակառակ զեպաններու բողոքներուն : Այս գործողութիւնները երկուքը անձնասպան եղած են եւ թաղուած Պէշիկթաշի հայոց գերեզմանատան մէջ : Երբորդ մըն ալ գաղանի կերպով Շիրիի յոյն դերձանատան մէջ թաղուած է . կենթադրուի թէ այն ալ կրկին հայ մըն է :

ՎԵՆԵՏԻԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Շոգեկառքային երկար ու խիստ տափառելի ճամբորդութենէ մը յետոյ կը հասնիմ Վենէտիկ :

Անոնք որ այցելած չեն այս զարմանալի ու պատմական նշանակելի

ցած մի քանի մուսուլման գործաւոր մարդիկ իրենց ձեռքի տակ են պահում Բագուի ամբողջ մուսուլման բնակչութիւնը : Իսկ այդ մարդիկ իրենց հերթին գտնուած են թաղիէի ձեռքի տակ , որից փող են փոխ առնում : Այսպիսով թաղիէն է Բագու քաղաքի մահմեդական բնակչութեան անպայման տէրն ու տիրակալը :

Բաւական է , որ թաղիէն հրաժարուի համախառնակութիւնից , եւ կը տեսնէք , որ այդ վարդապետութեան անունն անգամ չի մնալ կովկասում եւ Պարսկաստանում :

Բայց նա խիստ ոգևորուած է համախառնակութեամբ եւ բոլորին կերպարանափոխուել է զրա ազդեցութեան տակ . Առաջ կովկասի գրեթէ բոլոր մուսուլման ուսանողները սովորում էին նրա հաշուին , այժմ նա ոչ ոքի նպաստ չի տալիս . որովհետեւ բարձր կրթութիւնը խոչընդոտ է համարում համախառնակութիւնը Ռուսիայի մուսուլմաններէ մէջ ազդեցութեամբ տարածելու համար : (Շարունակելի)

արկածներով լեցուն քաղաքը , Լոնտոնի կամ Բարիդի նման տեղ մը չը երեւակայեն , որովհետեւ Վենէտիկ եւրոպական ուրիշ կարեւոր քաղաքներու պէս ներքին գեղեցկութիւն եւ կամ հրապուրող շատ քիչ բան ունի , Վենէտիկի գեղեցկութիւնը , աւելի ճիշդը ըսեմ նշանակութիւնը , իւր մի քանի ճարտարարուեստական հոյակապ եկեղեցիներու եւ արտաքին հրաշայի տեսարաններու մէջ կը կայանայ : Նշանաւոր է իւր մեծ գործ Ս. Մարկոսի եկեղեցին , Հնութեան թանգարանը , Կայսերական Ակադեմիան եւ քանի մը ուրիշ շինութիւններ , ունի փառաւոր հրապարակ մը Ս. Մարկոսի անուամբ , բայց ներքին փողոցները այնքան նեղ են որ , հազիւ երկու հոգի կրնայ քով քովի անցնիլ :

Կայցելեմ անմահ միւսթարայ Ս. Ղազարու վանքը :

Ուսումնական ժողովոյ նախագահ Հ. Նազարեանէն եւ . բնաշխարհիկ բառարանի համակերի հեղինակ Է. Եփրեկեանէն առաջ ընդունելութիւն մը գտնելով Հ. Աթմաս Տիրոյեանի առաջնորդութեամբ վանքին քանի մը մասերը կը պարտիմ :

Նախ կայցելեմ չորս հազար հատու աւելի գիրք պարունակող մատենադարանը , յետոյ հնութեան թանգարանը , երբ թանգարանէն ներս կը մտնեմ կապիմ կը մնամ , արդեօք կրնամ մէկուսի այս մարդիկ հայաստանի մէջ հնութեան նմոյշ մը գէթ թողուցնել , թէ ոչ ամեն ինչ հոս են լեցուցեր են : Հնութիւններէն նշանաւոր է եգիպտական երկու հազար երեք հարիւր տարուան մուսիլա մը , եւ ինչպէս ըսուեցաւ ինձի , հին եգիպտական թագաւորի մը գուռտն է եղեր :

Կառավարողութիւնը , ընդունելութեան դահլիճը , տպարանը եւ ամենէն վերջ Աւարայրի անմահ պղպուլի թաղմ գերեզմանին առջեւ կանգ կանգնած , հոն , այդ տաղանդին դէմ պահ մը տարուերութիւն յետոյ քաղցր տպարութեան մը տակ Հ. Եփրեկեանի եւ Ն. Տէրոյեանի հետ ողջագրութեան վերջ վանքէն կը մեկնիմ :

24 նոյեմ. 1905
Վենէտիկ
Յ. Գ.

Ինչպէս ձեզ ալ յայտնի է , Հ. Ս. Երէմեանը հրաժարեցուցեր են Բագուի խմբագրի պաշտօնէն , պատճառը կրնաք գտնել ի հարկէ : Մարդը ուզիլ է ինչպէս հասկցայ , թերթին Եյսիթ քան հանդէսին , աւելի ժողովրդական-ուղղութիւն մը տալ , բայց վանքի մէկ քանի «քաղաքականութիւն» հակառակելով , վանքէն քշել են զանի . Բատուա կը գտնուի ինքը . գնացի եւ տեսայ զինքը , ճշմարիտ հայ մըն է : Մի քանի բաներ պատեց ինձի , որոնց հասկցայ թէ՛ գրեթէ աքսորեր են զինքը :

Վ. Բ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կո. Ռ. Մէլիկ 15 նոյ. 1905
Ամերիկա

Այս քաղաքը 7—800 բնակչութիւն կան որոնք ունին մեծաւ մասամբ իրենց սեփականութիւնները եւ ազգային հաստատութիւններ , եր-

կու եկեղեցի , երկու դպրոց , երկու ժողովարան եւ մէկ կուսանոց . 20—25 տարեկ է վեր է հաստատուել են եւ հետզհետէ ալ կուգան շարունակ . շատերը ընտանեօք : Աւելի առաջ եկողներու մեծ մասը իրեն սեփական տունը ունի եւ հանգիստ ու ազատ կապրին , բայց երբ անոնց սիրտը քննելու ըլլանք պիտի տեսնենք ահագին վէրք մը , որովհետեւ իրենց մայր հայրենիքը Բոլոնիան այսօր երեք հզօր կառավարութեանց ձեռք ինկած է , Ռուսիոյ , Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ : Այժմ այս ազգը կուգէ մաքառել այդ վիթխարի կայսրութեանց հետ եւ ձեռք բերել հայրենիքի ազատութիւնը :

Մի քանի օր առաջ մի յիսունոց բոլոնիացի ինձի կը բացատրէր իւր սրտի ցաւը դէպի իւր հայրենիքը եւ կը փափաքէր ձգել Ամերիկան ուր տուն տեղ եղած եւ ապահոված էր կենսաքը , եւ Բոլոնիա վերադառնալ : Եւ զիտողութիւնը որ իր հանգիստը չաւրէ հայրենիք վերադառնալով : Ոչ , ըսաւ , մենք պարտաւոր ենք ծնրեմք սկսած միւնչեւ մեր մանուկներն , մաքառել հայրենիքին համար . միթէ դուք չունիք այդ սէրը դէպի հայրենիքը . միշտ թերթերը հայոց կոտորածներ կը գրեն . բայց կը տեսնեմ որ հայ ազգը տեղէն անգամ չչարժի : Ամօճահար չմնալու համար պատասխանեցի , «կը սխալեք պարոն , մեր հայերն ալ օրօրոցի մանկիկէն սկսեալ մինչեւ ծերը յեղափոխական են » : Հարկէ ստիպեալ այս մեծ սաւոր խօսեցայ :

Երկու տող ալ տեղոյս հայ գաղութի մասին գրեմ : Այս քաղաքը 4) ի չափ հայեր կան , որոնց 10 ը ընտանեօք են . ամեն բանէ զուրկ բաղադատելով ուրիշ ազգերու : Տարիներով քահանայի կամ վարդապետի երես չենք տեսներ , թէ եւ տարին երեք չորս ծննդաբերութիւն կը պատահի , անոնք ալ օտար եկեղեցի կը մկրտուին : Ոչ թէ միայն այս քաղաքը , այլ շրջակայ եւ շրջաքաղաքներ , ալ ուր 100է աւելի հայեր կան բնաւ հայ կրօնաւորի երես չեն տեսներ տարիներով : Այս առթիւ հայ կղերի պարտաճանաչութեան մասին « Զայն Հայրենեաց » ը իւր խմբագրականով քանի քանի անգամ գրեց ու քննադատեց , բայց դարձեալ ոչինչ : Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըլլայ կը կարծէք հոս հոն ցրուած հայերու ապագան առանց հովիւի : Եւ կը կարծեմ թէ իմէ ազգային թերթերն ալ չըլլային , արտասանմանի ցիր ու ցան հայերուն մեծագոյն մասը քիչ ժամանակի մէջ պիտի կորսուէր :

Ս. ՌԻՉՈՒՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պարսից Շահը Թէհրան վերադառնալուն տեղոյն հայերը ուղերձ մը ներկայացուցած են : Ասոր ի պատասխան Շահը գահունակութիւն յայտնած է իր հայ հպատակներու զգացումներուն համար :

—Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը երբ Սիւ վերադառնայ եպիսկոպոսութեան աստիճան պիտի տայ

քանի մը վարդապետներու :
— Կրետէն Աղէքսանդրիա գա-
ցող եւ կեղծ յանձնարարակա-
նով մը հանգանակութեան սկը-
սող Տ. Գէորգ քհն. Հիւրմիւզ-
եան պաշտօնանկ եղած է Կրէ-
տէի հովուութենէն և Պատրիար-
քարանը արգելած է անոր ո՛ր
է հանգանակութիւն ընել :

— Պոլսոյ Պատրիարքարանին
խուզարկութեանը առթիւ, Լոռ-
աքեղ կըսէ թէ, Օրմանեան Պատ-
րիարք Խառն ժողովին մէջ յայ-
տարարած է, թէ՛ Գէորգ եպիսկո-
պոսեան և Ղևոնդ վրդ. Մագ-
սուտեան ժամանած ու զրպարտած
են Պատրիարքարանը :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Մաքէթոնիա Գոնթօլընը
Պապը Ալիյէ գապուլ իթտիւմէք
իչիւն Միտիլի առասընը իշլալ
իթմիշ օլան էվրօքա տօնանմա-
սընըն իզմիրի վէ Սէլանիկի
տախի գապթ իթմէք մագստի
իլէ Միտիլիտէն հարէքթ ի-
տէճէկի շայի օլմուշ տըր : Իշ-
պու մէսէլէտէն տօլայը հէր կիւն
թէճէմիւ իտէն վիւքէլա մէճ-
լիսինտէ իթիւաֆ հասըլ օլա-
մայօր : պա խուսուս Շէյխիւլ-իս-
լամ վէ Սէրասքէր՝ հէրչի պա-
տապատ՝ գօնթօլը գապուլ իթ-
մէմէք իտտաա իտէյօրլար : օլ
տէրէճէքի՝ շէյխիւլ-իսլամ սան-
ճաղը շէրիֆի չէքմէք վէ ճէ-
հատ իլան իթմէք էֆքեարըն-
նը պէյան իթմիշ : սէրասքէր
տախի պու էֆքեարա մէյլ կէօս-
թէրմիշ : ֆագաթ Սուլթան օ
եօլտա պիր հարէքթ զիւթիւն
տէվլէթիւրէ գարշը իլանը հարպ
իթմէք օլաճաղընտան՝ շէյխիւ-
իսլամըն էֆքեարընը քէտտ իթ-
միշ տիր :

Նիհայէթ շու պիր իքի կիւն
գարթընտա գարարը գաթիի վէ-
րէճէքլէր, զիրա պէյնէտտիւվէլ
տօնանմասընըն ևէնի պիր հա-
րէքթիւնտէն եըլտըլտա գօրգի-
յօրլար : Սուլթանըն թէէսիրի ի-
լէ իշլու գօնթօլ գապուլ օլըն-
մասընտա, վիւքէլտան պաղը-
սընըն աղլը իգթիզա իտէճէք
տիր :

— Մաքէթոնիա թուրու-
լան պուլկար գօմիթալարընտտ
պուլընան էվրագլարտան անլա-
շըլտըլը իւզրէ, չէթալարտա 15
ըրօֆէսօրլէր տախիլ իմիշլէր :
քէզա գօմիթէ վասիթասը իլէ
գաթլ օլընանլարըն իսիմլէրի
հալի պիր լիսթա սախի էլէ
կէշմիշ տիր :

— Եռնան գրալընըն Վիէննայա
կիթմէսի իլէ Բուճանիա վէ Եռ-
նանիսթան պէյնիտէ գաթ օ-
լընան տօսթլըլը իպգա իթմէք

իչիւն՝ գօնթ Կօլուխօվսքիւնիւն չա-
լըշաճաղը Վիէննատան եաղը-
լիյօր :

Ր Ո Ւ Ս Ի Ա

Շու սըրա Բուսիանըն հէր
պիր քէօշէսինտէ վէ սընթիւա-
րընտա հիւքմ իտէն իսթիւալ
ու իսթիշաշ, իմէքթաթօր խա-
նէտանընտան պաշլալարագ՝ էն
ատի պալըգճը հիւճրէսինտէ
տէհիթ հասըլ իտուպ, քիմսէ
եարըն նէ՞ օլաճաղընը, հիւքիւ-
մէթիւն տիգիլիւն քի՞մլէրին էլիւն-
տէ գալաճաղընը պիլէմէյօր :

Գրօնշթատտան սօնրա Սէվա-
տաբօլտա պիր հաթթա էվվէլ
զուհուր իտէն ասքէրիյէ ըսեա-
նը, պուըն պաստըրմագ իչիւն
4000-5000 քիշի թէլէֆ օլըն-
մասը վէ էօթէտէ մէմալիքիւն
պաշլըճա շէհիրլէրինտէ իշիւ-
լէրին վէ շըմէնտըֆէր, բօսթա
թէլէկրաֆ վէ թրանվայ մէմուր-
լարըն թաթիլի վէ իսթիւալճը
կիրուճընըն նիւմայիշլէրի, տի-
կէր թարաֆտան խաղախարըն
վէ խուլիգանլարըն զատտարլըգ-
լարըն նէ՞ հուսուլա կէթիւրէճէք-
լէր տէյիւ տիւշիւնիւլուր իքէն,
իշթէ Ձարըն էօմրիւնէ սուի
գաթ վուգույի վէ սէրայ մու-
հաֆըզլարընտա իսթիւալ վէ
գարըշըլըգ զուհուրի տախի ի-
շիտիլմէսինտէ, եանի Ձարըն
հայաթը տախի թէհիւրէտէ օլ-
տըլը անլաշըլտըլտան սօնրա,
մէմալիքիւն իտարէսի եարըն
քիմլէրին էլիւնտէ գալաճաղընը
պու կիւն քիմսէ պիլմէշ, վէսսէ-
լամ : թէլէկրաֆլարա տըգ-
գաթ . . . :

— Բօլօնիա տա կէչէնլէրտէ եէ-
նիտէն իլան օլընան իտարէի
ասքէրիյէ թաթիլ օլընմըշ տըր :

— Բէթերսպուրկ մուհաֆազա-
սընա ալիս օլան ասաքիրին
զապիթլէրի թէճէմիւլ օլընուպ,
թաթիլի մէշլուլիյէթ իտէնլէրէ
մէյլ ու իթթիֆագը էֆքեար
արը իթմիշլէր :

— Պէրայ մուհաֆըզ ասքէր-
լէրին պիր գըմը իսթիւալ գալ-
տըրուպ, մահպուս պուլընան
րէֆիգլէրինիւն սէլպէստիյէթիւնի
իտտաա իթմիշլէր :

— Թէլէկրաֆ վէ բօսթա մէ-
մուրլարը Բուսիանըն էքսէրի
թարաֆլարընտա թաթիլի
մէշլուլիյէթ իթմիշ օլուպ, պիր
գաշ կիւնլէրտէն պէրու մուխա-
պէրաթ քէսիլմիշ տիր :

— Սօսկուտա թաթիլ իտէն-
լէրին րէյիսլէրի տէրտէսթ օլը-
նիյօրլար, Շու հալտէ իսթի-
լալ արթաճագ կէօրիւնիյօր :

ՍՕՆ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱՐ

Սթանպուլ 21 նոյեմ .

Տիւն մէճլիսի վիւքէլա մալիյէ
գօնթօլընըն ճէտվէլիւնի գա-
պուլ իթմէք գարարընը վէրտի :
Սատրաղամ Բիզա բաշա պու մաղ-
պաթայը իմգալամագ իսթէմէ-
տի :

Բարիտէքի օսմանլը էլիսի
Միւնիք բաշանըն խարիճիէ
նաղըրը նասպ օլընմասը վէ շիւ-
տիքի խարիճիէ նաղըրը Թէֆլիզ
բաշանըն տախի Բօմա էլիսի
թալիս իտիլմէսի մէօհթէմէլ
տիր : Սատրաղամ Ֆէրիտ բաշա-
նըն եէրինէ տախի սապըգ սա-
տըրաղամ Սայիտ բաշանըն կէ-
չէճէկի թահմին ու զանն օլընի-
յօր :

Սթանպուլ 21 նոյեմ .

Մաքէթոնիա տա Գուցօ—վա-
լաքլարա գարշը իճրաի մէղա-
լիմտէ պուլընան րուս չէթալա-
րը տէօրտ կիւնտէն պէրու ամէ-
լիաթլարընը թաթիլ իթմիշ
տիրլէր : պու թաթիլ թիւրք
հիւքիւմէթիւնիւն իճպար իլէ օլ-
մուշ տըր :

Բուճանիա էլիսիւնէ կէչէն րա-
բօրթա պիւնէն, Մանասթըր վի-
լայէթիւնտէ իշիլչէ նամ քէօյիւն
մըլթարը օլան Եօրիկի պիր
րուս չէթալա տաղա աշըրուպ
գաթլ իթմիշ տիր :

ՊՈՒ ՍԱՊԱՀՔԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱՐ

Սթանպուլ 22 նոյեմ .

Տիւրքիսթա տարիւլէրինտէ
Ժօրիսին սօն իսթիւթագր բէք
չօգ գրիթիքայա ալընագտա
տըր : Ճինայէթ մահքէմէսինիւն
րէյիսի էանայի մուհաքէմէտէ
Ժօրիսէ սիւվալ իթտիքի՝ նէ՞
սէպէպլէ Սուլթանըն էօլտիւրմէք
իսթէտիւնիզ, Ժօրիս ճէվապէն-
«1896 տա վուգու պուլան գըր-
կընլարը օգուլուպ պու գարա-
րը վէրտիմ :

Բէյիս.— Փագաթ եանլը հէ-
սապ իթմիշիւնիզ, էկէր Սուլ-
թան վուրուլմուշ օլաա ըտը, խը-
րիսթիանլարտան տահա չօգ ին-
սան գըրըլըր ըտը : Ժօրիս ճէ-
վապէն՝ «Եվլէթ, լաքին օ՛ սօն
գըրկըն օլաճագ ըտընտէմիշ տիր :

Բարիզ 22 նոյեմ .

Բուսիա սուլարընտա պիր ա-
լըման տօնանմասը կէօրիւնմիւշ
տիր : Պիր շայէայա պիւնէն,
Ձար քէնտի ֆամիլիտը իլէ պէ-
րապէր Բուսիա տան չիգաճագ
ըմըշ :

Պէրլին 22 նոյեմ .

Վօսիլէ Ձայրոնիլըն շայանը էմ-
նիյէթ մէնպատան տուլտըլը իւզ-
րէ, Ձարա գարշը սուի գաթթ
իճրա օլընմասընըն հալատիսի
սահիհ տիր : Կրանտիւք Վլատի-
միր Ալէքսանտրօվիչ՝ Նիքօլա Ձա-

րը վուրմագ թէճրիւպէ իթմիշ,
ֆագաթ պիրտտէրի անը մուհա-
ֆաղա էլլէմիշ :

Բուսիա վէ Ալմանիա պէյնիւ-
տէ միւնասէպաթ գաթիւն քէ-
սիլմիշ տիր : Տիւն եէթիշէն
թէլէկրաֆ հալատիսինէ պիւնա-
էն, Բէթերսպուրկ տա հալ սիւ-
քիւնէթլի օլուպ, իշիլլէր իշլէ-
մէկէ պաշլամըշլար :

Լօնտօն 22 նոյեմ .

Վիւքէլա րէյիսի Մ. Պալիուր
պիւթիւն գապիւնէնիւն իսթիֆա-
նամէսինի գրալա թագաթիմ
իթտի : Գրալ վիւքէլանըն իս-
թիֆասընը գապուլ էլլէտի :

Բարիզ 22 նոյեմ .

Բէթերսպուրկ տան իշար օլըն-
տըլը իւզրէ, պիւթիւն բօսթա
վէ թէլէկրաֆ մէմուրլարը թա-
թիլի մէշլուլիյէթ իթմիշլէր :
Սէվաստաբօլտան ալընան հա-
վատիսաթ եէքտիկէրինէ մուղա-
յիր տիրլէր :

Լօնտօն 22 նոյեմ .

Բուս ամիրալը Եէսինիւն Բօսիա,
Կրօնօպօյ վէ Պօկաքիր նամ գրո-
ւաղէօրլէր իլէ եօլա չըգմըշ օլ-
տըլը Թօքիօտան պա թէլէկրաֆ
պիւթիւրիլիյօր :

Ժրնէվ 22 նոյեմ .

Կէչէն կիւն աթըլան պիր պօմ-
պա սէպէպի իլէ րուս անարչիսթ-
լէրին խանէլէրի եօգլանըլտա
ֆագաթ պիր սէմէրէ հասըլ օլ-
մատը :

Բարիզ 22 նոյեմ .

Էքլէր ին Բէթերսպուրկ տան
ալտըլը թէլէկրաֆ իւզրէ, բօս-
թա վէ թէլէկրաֆ մէմուրլարըն
պիր գըմընըն պու կիւն իշէ
պաշլալաճաղընը բօսթա միւտի-
րի պիւթիւրմիշ տիր :

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒ

Ամերիկայի մեր ընթերցողներէն կը
խնդրուի որ հաճին երկտողով մը
մեզ իմացնել հասցէն Պ. Մկրտիչ
Ջիւմրիւտեանի որ առկէ չուրջ եր-
կու տարի առաջ հօսկէ Ամերիկա
մեկնած էր :

ԹԵՄԻՉ ԶԵՄԵՆ

ՎԷ ՍՈՒՄԱԳ

Գայիսէրիտէն չըգան բաստըրմա
լէպէթիւնտէ բաստըրմա ետրմագ խթի-
յէնլէրէ իլան օլուսուր քի՞ Պալիա-
ճըլար շարսուսընտա նօմէրօ 73 Յ. վէ
4. Թիմուրճիւն պիրատէրլէր տիւ-
քիւնընտա պու սէնէնիւն նաթիւրէլ
Գայիսէրի չէմէնի վէ սուճագ սաթըլ-
մագտա տըր :

Խարիճտէն սըրաքիշլէր սէրիւն իճ-
րա օլընուր :

Одосовништ А. Курбетиянъ
печатающа Д. Тодоровъ и С-ие—Варна